
Istungidokument

A8-0221/2018

26.6.2018

RAPORT

kliimadiplomaatia kohta
(2017/2272(INI))

Väliskomisjon
Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Raportöörid: Arne Lietz, Jo Leinen

(Komisjonide ühiste koosolekutega menetlus – kodukorra artikkel 55)

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI.....	18
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	22
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	23

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

kliimadiplomaatia kohta (2017/2272(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikleid 21, 191 192, 220 ja 221,
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) ja selle Kyoto protokollid,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse Pariisi kokkulepet, otsust 1/CP.21, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärku (COP21) ja Kyoto protokollid osaliste koosolekuna toimuvat konventsiooniosaliste 11. konverentsi (CMP11), mis peeti 30. novembrist 11. detsembrini 2015. aastal Pariisis,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 22. istungjärku (COP22) ja Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimuva kokkuleppeosaliste konverentsi 1. istungjärku (CMA1), mis toimus 15.–18. novembril 2016. aastal Marokos Marrakechis,
- võttes arvesse oma 6. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni Pariisi kokkuleppe rakendamise ja Marokos Marrakechis toimuva 2016. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP22) kohta¹,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) viiendat hindamisaruannet ja selle kokkuvõtvat aruannet,
- võttes arvesse oma 4. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni Saksamaal Bonnis toimuva 2017. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP23) kohta²,
- võttes arvesse komisjoni 20. juuli 2016. aasta teatist „Euroopa kiirem üleminek vähesele CO₂-heitega majandusele“ (COM(2016)0500),
- võttes arvesse komisjoni 16. aprilli 2013. aasta teatist „Kliimamuutustega kohanemist käsitlev ELi strateegia“ (COM(2013)0216),
- võttes arvesse välisasjade nõukogu vastu võetud ELi 2015. aasta kliimadiplomaatia tegevuskava,
- võttes arvesse välisasjade nõukogu 6. märtsi 2017. aasta ja 19. juuni 2017. aasta

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0383.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0380.

järeldusi,

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 22. juuni 2017. aasta järeldusi,
- võttes arvesse nõukogu 26. veebruari 2018. aasta järeldusi kliimadiplomaatia kohta,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse 2016. aasta juuni teatist Euroopa Liidu üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia kohta ning Euroopa Komisjoni ja Euroopa välisteenistuse 7. juuni 2017. aasta ühisteatist vastupanuvõime strateegilise käsitluse kohta ELi välistegevuses (JOIN(2017)0021),
- võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 9. veebruari 2017. aasta arvamust „Kliimamuutustega kohanemist käsitleva uue ELi strateegia suunas – integreeritud lähenemisviis“,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 26. aprilli 2016. aasta arvamust „Pariisi kliimakonverentsi tulemused“¹,
- võttes arvesse oma 13. detsembri 2017. aasta resolutsiooni ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamise aastaaruande kohta²,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2018. aasta resolutsiooni naiste, soolise võrdõiguslikkuse ja kliimaõigluse kohta³,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni 9. novembri 2001. aasta otsust 36/CP.7 suurendada naiste osalust konventsiooniosaliste esindamisel organites, mis on moodustatud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Kyoto protokollil alusel,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni läbi viidud 2009. aasta uuringut „Migration, Environment and Climate Change: Assessing the Evidence“ (Ränne, keskkond ja kliimamuutused. Tõendite hindamine),
- võttes arvesse oma 13. märtsi 2018. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse kohta ELi kaubanduslepingutes⁴,
- võttes arvesse paavst Franciscuse entsüklikat „Laudato Si. Meie ühise kodu eest hoolitsemisest“,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
- võttes arvesse kodukorra artikli 55 kohaseid väliskomisjoni ja keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ühisarutelusid,
- võttes arvesse väliskomisjoni ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A8-0221/2018),

---

¹ ELT C 487, 28.12.2016, lk 24.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0493.

³ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0005.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0066.

- A. arvestades, et kliimamuutuste tagajärgedel on üha tõsisem mõju nii erinevatele inimeste aspektidele kui ka arenguvõimalustele ja ülemaailmsele geopoliitilisele korrale ja stabiilsusele; arvestades, et kliimamuutuste mõju tunnevad kõige tugevamalt need, kellel on kõige vähem vahendeid kliimamuutustega kohanemiseks; arvestades, et kliimadiplomaatiat võib mõista eesmärgistatud välispoliitika vormina, mille eesmärk on edendada kliimameetmeid, luues kontakte teiste osalistega, tehes koostööd konkreetsete kliimaga seotud probleemide lahendamiseks, luues strateegilisi partnerlusi ning tugevdades suhteid riiklike ja valitsusväliste osalejate vahel, sealhulgas suuremate ülemaailmse keskkonnareostuse põhjustajate vahel, aidates seeläbi kaasa kliimamuutuste mõjude leevendamisele ning edendades kliimameetmeid ja tugevdades liidu diplomaatilisi suhteid;
- B. arvestades, et kliimamuutuste mõjude hulka kuuluvad ookeanide veetaseme tõus, soojenemine ja hapestumine ning bioloogilise mitmekesisuse kadumine ja äärmuslike kliimanähtuste sagenemine; arvestades, et esimesena kannatavad nende tõttu kõige haavatavamad riigid ja elanikkond, eelkõige saartel elavad inimesed; arvestades, et kliimamuutustel on eriti suur sotsiaalne ja kultuuriline mõju põlisrahvaste kogukondadele, kes ei tekita mitte üksnes väga väikeses koguses CO₂-heidet, vaid kellel on ka aktiivne ja oluline osa oma elukoha ökosüsteemide kaitsel, leevendades seeläbi kliimamuutuste mõju;
- C. arvestades, et Euroopa Liit on kliimameetmete osas olnud üheks juhtivaks jõuks, demonstreerides oma juhtivat rolli rahvusvahelistes kliimaläbirääkimistes; arvestades, et Euroopa Liit on kasutanud kliimadiplomaatiat, et luua asjaomaste sidusrühmadega strateegilisi liite ühiselt kliimamuutuste vastu võitlemiseks, mis on määrava tähtsusega osa kestlikust arengust ja ennetavatest meetmetest seoses kliimaga seotud ohtudega;
- D. arvestades, et ELi kliimadiplomaatia aitas kaasa Pariisi kokkuleppe sõlmimisele ning et sellest ajast alates on ELi kliimadiplomaatia käsitlus laienenud; arvestades, et kliimapolitiitika on ELi üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia osana integreeritud välis- ja julgeolekupoliitikasse ning et seost energeetika ja kliima, julgeoleku ja kliimamuutustega kohanemise ning rände vahel on kinnistatud;
- E. arvestades, et pikaajaliste kestlike kliimameetmete võtmise vastutus ei saa lasuda üksikisikutel ja nende kui tarbijate isiklikel valikutel; arvestades, et inimõigustel põhinevas kliimapolitiikas peaks olema selge, et säästva ühiskonna loomise vastutus lasub eelkõige poliitikutel, kel on vajalikud vahendid säästva kliimapolitiitika väljatöötamiseks;
- F. arvestades, et kliimamuutused ja julgeolekuprobleemid on omavahel seotud ja piiriülesed ning nõuavad kliimadiplomaatiat, mille eesmärk oleks muu hulgas Pariisi kokkulepetega võetud kohustuste täielik rakendamine; arvestades, et mitmetes uuringutes on leitud otseseid seoseid kliimamuutuste, looduskatastroofide ja relvakonfliktide puhkemise vahel, ning arvestades, et kliimamuutust võib pidada ohtude mitmekordistajaks, mis võib olemasolevaid sotsiaalseid pingeid võimendada; arvestades, et kliimamuutuste pikaajalised negatiivsed mõjud võivad tuua kaasa poliitiliste pingete teravnemise, nii riigisisiselt kui ka piiriüleselt, ja seega kujutavad need endast kriisielementi, pingestades rahvusvahelisi suhteid kui selliseid;
- G. arvestades, et kliimamuutustel on otsene ja kaudne mõju rände, sest need ajendavad

üha suuremat hulka inimesi kolima haavatavamatest piirkondadest oma koduriigi sobivamatele aladele või välismaale, et alustada uut elu;

- H. arvestades, et Euroopa Parlamendi 4. oktoobri 2017. aasta resolutsioonis Saksamaal Bonnisis toimuva 2017. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP23) kohta tunnustati globaalse soojenemise põhjustatud katastroofide tagajärjel toimuva kliimast ajendatud ümberasumise ja rände olemust ja ulatust; arvestades, et mitmesugustest olulistest ja hästi põhjendatud uuringutest (nt Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni ja Maailmapanga uuringutest) on selgunud, et kui ei võeta ette tõsisid jõupingutusi, võib keskkonnamuutustest ajendatud rändajate ja sisepõgenike arv ulatuda 2050. aastaks halvimal juhul 200 miljonini; paljud neist elavad praegu rannikupiirkondades või võivad olla riigisisised põgenikud Sahara-taguses Aafrikas, Lõuna-Aasias ja Ladin-Ameerikas;
- I. arvestades, et keskkonnapõhjustest tingitud rändajatele ei anta pagulasseisundit ega pagulastele rahvusvahelisel tasandil pakutavat kaitset, kuna neid ei tunnustata 1951. aasta Genfi konventsioonis;
- J. arvestades, et süsinikdioksiidiheitevaba majanduse saavutamisele kaasaaitamiseks on komisjon seadnud liidu energiapoliitika eesmärgiks energiatõhususe edendamise ja ELi ülemaailmse juhtpositsiooni saavutamise taastuvate energiaallikate valdkonnas;
- K. arvestades, et ELi kliimadiplomaatia peab soodustama riskijuhtimisprojekte, kujundama avalikku arvamust ja julgustama tegema poliitilist ja majanduslikku koostööd kliimamuutuste vastu võitlemiseks ja vähese CO₂-heitega majanduse edendamiseks;
- L. arvestades, et ELi kliimadiplomaatia peaks looma ennetava kohanemise mudeli, millega soodustatakse kliimamuutuste vastu võitlemise meetmete vahelist vastastikust mõju; arvestades, et kliimamuutuste poliitika normina juurdumine suurendaks üldsuse teadlikkust ning peaks avalduma selgema poliitilise tahtena;
- M. arvestades, et veevarude nappuse probleem põhjustab kogukondade vahel üha arvukamaid konflikte ning et neid varusid kasutatakse intensiivses põllumajandus- ja tööstuslikus tootmises sageli jätkusuutmatul viisil juba niigi ebastabiilsetes tingimustes;
- N. arvestades, et kliimamuutuste vastase võitluse eesmärkide täitmiseks peab see muutuma strateegilise tähtsusega prioriteediks inimõigustel põhineva lähenemisviisiga kõikides diplomaatilistes dialoogides ja algatustes; arvestades, et parlament on selles protsessis aktiivselt kaasa aidanud ning kasutanud nii oma seadusandlikke volitusi kui ka poliitilist mõjuvõimu, et kliimamuutuste teema kajastuks veelgi enam arengutegevuse ja abi valdkonnas, samuti mitmetes teistes ELi poliitikavaldkondades, näiteks põllumajandus, kalandus, energeetika, transport, teadustegevus ja kaubandus;
- O. arvestades, et kõik sool, rassil, rahvusel, klassil, vaesusel, võimekusel, põlisrahva staatusel, vanusel, geograafial ning traditsioonilisel ja institutsioonilisel diskrimineerimisel põhinevad diskrimineerimise alused ja haavatavuse allikad koonduvad valdkondadeülevalt, takistades juurdepääsu ressurssidele ja vahenditele, mis aitaksid toime tulla selliste suurte muutustega nagu kliimamuutused;
- P. arvestades, et kliimamuutuste ja maa hõivamisest, fossiilkütuste kaevandamisest ja

intensiivsest põllumajandusest tingitud raadamise vahel on oluline seos;

- Q. arvestades, et naiste osakaal poliitilistes otsustusprotsessides ja diplomaatias ning iseäranis kliimamuutuste alastes läbirääkimistes on endiselt liiga väike ning arvestades, et sellega seotud edusammud on napid või puuduvad üldse; arvestades, et naised moodustavad ainult 12–15 % delegatsioonide juhtidest ja ligikaudu 30 % delegatsioonide liikmetest;
1. tuletab meelde, et kliimamuutused mõjutavad kõiki inimelu aspekte, eriti ülemaailmseid ressursse ja arenguvõimalusi, samuti ärimudeleid, kaubandussuhteid ja piirkondlikke suhteid; tuletab meelde, et kliimamuutuste tagajärjed vähendavad toiduga kindlustatust, ohustavad tervist ja elatise teenimise võimalusi, põhjustavad ümberasumist, rännet, vaesust, soolist ebavõrdsust, inimkaubandust, vägivalda, vähendavad taristute ja esmaste teenuste kättesaadavust, mõjutavad rahu ja julgeolekut ning neil on ELi kodanikele ja rahvusvahelisele üldsusele üha suurem mõju; rõhutab üha tungivamat vajadust kliimameetmete järele ning märgib, et kliimamuutustega tegelemine nõuab ühiseid jõupingutusi rahvusvahelisel tasandil; kutsub komisjoni ja ELi liikmesriike üles mitmepoolset suhtlust pidevalt lihtsustama, kuna praegusel ja tulevastel põlvkondadel lasub kollektiivne vastutus kogu planeedi eest; märgib, et kliimamuutuste vastane võitlus on vajalik inimõiguste kaitsmiseks;
  2. märgib murega, et maailma veevarude ja ökosüsteemide seisund halveneb ning samuti suureneb veenappuse, veega seonduvate riskide ja erakorraliste sündmustega kaasnev oht;

Pariisi kokkuleppe ja kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamine

3. kinnitab veel kord ELi võetud kohustust järgida Pariisi kokkulepet ja ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, sealhulgas kestliku arengu eesmärgi; rõhutab, et Pariisi kokkuleppe tuleb täielikult ja kiiresti ellu viia ning täita selles seatud leevendamise, kohanemise ja rahavoogude ümbersuunamise eesmärgid ja kestliku arengu eesmärgid nii ELis kui ka kogu maailmas, et arendada välja säästvam majandus ja ühiskond; kinnitab veel kord, et on vaja ambitsioonikamat ELi kliimapoliitikat ja valmisolekut oluliselt suurendada praegu kehtivat ELi riiklikult kindlaksmääratud panust 2030. aastaks, samuti on vaja koostada 2018. aasta jooksul ambitsioonikas ja kooskõlastatud pikaajaline CO₂-neutraalsuse strateegia aastaks 2050, kooskõlas Pariisi kokkuleppes sätestatud kohustusega hoida keskmise temperatuuri tõus maailmas oluliselt alla 2 °C ja teha jõupingutusi temperatuuri tõusu takistamiseks enam kui 1,5 °C võrra võrreldes tööstusrevolutsiooni eelse ajaga; palub, et komisjon võtaks selles pikaajalises strateegias arvesse kõikide osaliste arvamusi, kes võivad sellele kaasa aidata või keda see võib mõjutada;
4. rõhutab, et ambitsioonikas ELi kliimapoliitika on oluline selleks, et EL saaks suhtluses kolmandate riikidega toimida usutava ja usaldusväärse partnerina; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegutsema 2018. aasta hõlbustava dialoogi ja COP24 ajal aktiivselt ja konstruktiivselt, kuna 2018. aasta on Pariisi kokkuleppe rakendamise seisukohast määrava tähtsusega; nõuab, et EL näitaks pühendumust ambitsioonikale kliimapoliitikale, kuna see annaks head eeskujuga ning aitaks nõuda ka teistelt riikidelt suurt panust kliimamuutuste leevendamisse;

5. peab kahetsusväärseks, et Ameerika Ühendriikide presidendi teatas Pariisi kokkuleppest taganemisest; kinnitab veel kord, et ELil on kohustus ja võimalus asuda ülemaailmsete kliimameetmete alal juhtivale kohale ja suurendada kliimadiplomaatiaalaseid jõupingutusi, et moodustada tugev riikide ja teiste osalejate liit, mis toetaks jätkuvalt eesmärki hoida globaalne soojenemine 2 °C piires ja aitaks seda saavutada, tehes samal ajal jõupingutusi, et takistada temperatuuri tõusu enam kui 1,5 °C võrra, nagu valitsustevaheline kliimamuutuste rühm (IPCC) soovitab; rõhutab sellegipoolest, et tihe koostöö USA valitsuse ning eelkõige USA osariikide ja linnadega on oluline;
6. rõhutab, et ELi usaldusväärsus kliimamuutuste vastases võitluses sõltub ELi enda kliimapoliitika rangest ja ulatuslikust rakendamisest;
7. juhib tähelepanu sellele, et ELi välispoliitika peaks arendama suutlikkust jälgida kliimamuutustega seotud riske, muu hulgas seoses kriiside ennetamise ja konfliktitundlikkusega; leiab, et jõulised ja kiired kliimameetmed aitavad sisuliselt ennetada sotsiaalseid, majanduslikke, aga ka julgeolekuriske ning konflikte ja ebastabiilseid olukordi ning kokkuvõttes vältida suuri poliitilisi, ühiskondlikke ja majanduslikke kulusid; rõhutab seepärast, et on oluline integreerida kliimadiplomaatia ELi konfliktide ennetamise poliitikasse, laiendades ja kohandades ELi missioonide ja programmide ulatust kolmandates riikides ja konfliktipiirkondades; kordab, et süsinikdioksiidiheitevaba ringmajanduse suunas liikumine aitab suurendada jõukust ja tugevdada võrdsust, rahu ja inimeste julgeolekut nii ELis kui ka mujal, kuna kliimamuutused võivad sageli tekitada ebastabiilsust ja konflikte või teravdada olemasolevaid, samuti süvendada olemasolevat ebavõrdsust või seda põhjustada, kui ressursse ja majanduslikke võimalusi on napilt, veetaseme tõusu või pikaajalise põua tõttu jääb maad vähemaks, haldusstruktuur on nõrk, vee- ja toiduarvud on ebapiisavad ja elamistingimused halvenevad;
8. juhib murelikult tähelepanu eriti ökosüsteemide ja planeedi veevarude halvenemisele ning üha suuremale ohule, mida kujutavad endast ühelt poolt veenappus ja veega seotud ohud ning teiselt poolt üha sagedamini esinevad ja laastavama mõjuga äärmuslikud kliima- ja ilmastikunähtused, mistõttu on vaja tugevdada seost kliimamuutustega kohandamise ning katastroofiohu vähendamise vahel;
9. märgib murega, et mullastiku rolli kliimasüsteemi osana ning selle tähtsust kasvuhoonegaaside vähendamisel ning kliimamuutustega kohanemisel ei ole piisavalt käsitletud; kutsub ELi üles töötama välja ambitsioonika strateegia, mis tuleks lisada kliimadiplomaatiasse;
10. toonitab, et polaarjää sulamise ja merevee taseme tõusu tõttu on eriti suures ohus inimesed, kes elavad rannikul või väikestes saareriikides; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles neid elukohti kaitsma ja säilitama, aidates kaasa kliimamuutuste leevendamise ambitsioonikate eesmärkide saavutamisele ja võttes mitmepoolseid rannikukaitsemeetmeid;
11. tunnistab, et kliimamuutused halvendavad tingimusi, mis on põhjustanud tundlikes piirkondades rännet, ja tuleb meelde, et kui kliimamuutuste negatiivse mõjuga piisavalt ei tegeleta, suurendab see tulevikus rände ulatust; peab seepärast oluliseks tegutseda selle nimel, et ÜROs võetaks vastu üldiselt tunnustatud kliimapõgeniku määratlus, eesmärgiga kehtestada kliimamuutuste tagajärgede tõttu ümberasunud isikute

jaoks rahvusvaheline õigusraamistik ning võtta vastu ühine lähenemisviis kliimapõgenike kaitseks; nõuab, et EL osaleks aktiivselt aruteludes mõiste „kliimapõgenik“ üle, sealhulgas selle võimaliku õigusliku määratluse üle rahvusvahelisel tasandil;

12. palub liikmesriikidel võtta edasiviiv juhtroll käimasolevatel läbirääkimistel ÜRO ülemaailmse turvalise, korra kohase ja seadusliku rände kokkuleppe kohta, mida koostatakse ÜRO juhtimisel ja milles tuginetakse 2016. aastal vastu võetud pagulasi ja rändajaid käsitlevale New Yorgi deklaratsioonile, milles tunnistati, et suur hulk inimesi vahetab elukohta kliimamuutuste kahjustava mõju tõttu;
13. tunneb heameelt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni protsessi kaasavuse üle; on seisukohal, et tõhusa osalemise tagamiseks tuleb tegeleda huvide konflikti ja erahuvid küsimusega; toetab maailma elanikkonna enamust esindavate valitsuste algatust võtta vastu konkreetne huvide konflikti poliitika ja kutsub komisjoni üles selles protsessis asjakohaselt osalema;
14. kutsub komisjoni üles töötama välja programme, et parandada Euroopa kodanike teadlikkust kliimamuutuste ja rände vahelisest seosest ning ressurssidele ebapiisavast juurdepääsust tingitud vaesusest ja konfliktidest;
15. rõhutab, et kõik Euroopa Liidu keskkonnaalgatused peavad lähtuma aluslepingutes ette nähtud seadusandlikest pädevustest ning et Euroopa parlamentaarsel demokraatial peab olema jätkuvalt esmatähtis osa kõikides ettepanekutes, mille eesmärk on edendada rahvusvahelisi keskkonnakaitsemeetmeid;

ELi kliimadiplomaatialase suutlikkuse suurendamine

16. märgib, et EL ja selle liikmesriigid on suurimad avaliku sektori kliimarahastuse pakkujad ning et see on oluline ja usaldust suurendav vahend kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamise toetamiseks teistes riikides; nõuab tungival, et komisjon ja liikmesriigid jätkaksid arvestatavate rahaliste panuste eraldamist ja toetaksid aktiivselt rahvusvaheliste kliimaga seotud rahaliste vahendite kasutamist nii avaliku sektori allikate kaudu teistes riikides kui ka erasektori allikate kaudu; tunneb heameelt 12. detsembril 2017. aastal toimunud tippkohtumisel „Üks planeet“ tehtud avalduste üle;
17. rõhutab, et ülemaailmne üleminek CO₂-neutraalsele, kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele ja ühiskonnale nõuab märkimisväärseid investeeringuid muutuste läbiviimiseks; rõhutab, et on vajalik, et valitsused looksid keskkonna, mis võimaldab suunata kapitalivood ümber jätkusuutlikesse investeeringutesse ja väldiks kasutuskõlbmatut vara, tuginedes jätkusuutliku rahastamise kõrgetasemelise eksperdirühma esitatud järeldustele ja kooskõlas komisjoni teatisega jätkusuutliku rahastamise kohta (COM(2018)0097); on seisukohal, et finantssüsteem peab aitama kaasa Pariisi kokkuleppe eesmärkide ja kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; on veendunud, et ELi finantssüsteem, mis aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele ning soodustab puhtasse tehnoloogiasse ja säästvatesse lahendustesse investeerimist, on eeskujuks teistele riikidele ja võib aidata neil rakendada sarnaseid süsteeme;

18. rõhutab, et on oluline, et Euroopa Liidu häääl kõikidel rahvusvahelistel foorumitel oleks ühtne ja tuleks ühest allikast ning kutsub liidu välisajjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja komisjoni üles koordineerima ELi ühiseid jõupingutusi, et tagada võetud kohustuste täitmine Pariisi kokkuleppe rakendamisel; julgustab Euroopa Liitu kaaluma viise seoses Pariisi kokkuleppega veelgi julgemate eesmärkide seadmiseks; toonitab vajadust töötada välja ulatuslik ELi kliimadiplomaatia strateegia ja kaasata kliima kõikidesse ELi välistegevuse valdkondadesse, sealhulgas kaubandus, arengukoostöö ja humanitaarabi; juhib tähelepanu sellele, et on oluline tugevdada sotsiaalset mõõdet, arvestades kõikides tulevastes mitmepoolsetes läbirääkimistes ka soolist aspekti ja kasutades inimõigustel põhinevat lähenemisviisi;
19. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama rahvusvahelist kliimamuutuste alast teadlikkust, kasutades avaliku ja poliitilise toetuse suurendamisele suunatud kooskõlastatud teavitamisstrateegiaid ja meetmeid; nõuab eelkõige, et edendataks rahvusvahelist arusaamist sellest, et kliimamuutused ja sotsiaalne ebaõiglus, ränne, näljahäda ja vaesus on omavahel seotud, samuti sellest, et ülemaailmsed kliimameetmed võivad olulisel määral aidata kaasa nende probleemidele lahendamisele;
20. toonitab, et tehnoloogilised edusammud, mida ühiste poliitiliste jõupingutustega toetatakse, on võti Pariisi kliimakokkuleppe eesmärkide saavutamiseks, ning et seetõttu tuleb ulatusliku kliimadiplomaatia strateegia raames arvesse võtta ka liidu teadusdiplomaatiat, edendades ja rahastades kliimamuutustega seotud teadusuuringuid;
21. tuletab meelde, et nagu osutatakse komisjoni rohelises raamatus „Kliimamuutustega kohanemine Euroopas – võimalused ELi meetmete võtmiseks“¹, on Euroopas kliimamuutuste suhtes kõige haavatavamad piirkonnad Lõuna-Euroopa ning kogu Vahemere piirkond, mägipiirkonnad ja rannikualad, tiheda asustusega lammid, Skandinaavia ja Arktika; nõuab seepärast tungivalt, et EL edendaks teadus- ja arendusprogramme, mis kaasaksid Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 185 kohaselt iga konkreetse juhtumiga seotud asjaomased liikmesriigid;
22. juhib eelmist punkti silmas pidades teadusdiplomaatia hea näitena tähelepanu algatusele PRIMA (partnerlus Vahemere piirkonna riikidega teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas), mis keskendub Vahemere piirkonna toiduainete tootmises ja veevarustuses uuenduslike lahenduste väljatöötamisele ja rakendamisele; kutsub komisjoni üles tugevdama koostööd, pakkuma vajalikku toetust ning tagama selle algatuse ning teiste samasuguste algatuste järjepidevuse; kutsub komisjoni üles looma Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 185 alusel uue algatuse, mis on konkreetset suunatud ELi kliimadiplomaatia eesmärkide saavutamisele;
23. kutsub üles viima liidu energia- ja veediplomaatia tegevuskavad kooskõlla kliimadiplomaatiaga, tugevdades võimaluse korral ELi ja liikmesriikide tasandi asjakohaste üksuste vahelist koostööt ja ühiseid tegevusi;
24. nõuab, et parlamenti kaasataks rohkem ning seataks sisse iga-aastane protsess, mille algatavad komisjon ja Euroopa välisteenistus ning mis viiakse läbi koostöös liikmesriikidega, et määratleda käsitletava aasta ELi kliimadiplomaatia peamised prioriteedid ja teha konkreetseid ettepanekuid suutlikkusalaste puudujääkide

---

¹ COM(2007) 0354.

kõrvaldamiseks;

25. võtab endale kohustuse esitada parlamendi seisukoht ja ettepanekud sajandi keskpaigani ulatuva uue ELi vähese heite strateegia kohta, mida komisjon ja nõukogu enne strateegia ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsile esitamist arvesse võtavad;
26. väljendab kavatsust algatada protsess, mis toetab neid jõupingutusi korrapäraste aruannetega ELi kliimadiplomaatiaalase tegevuse ja selle saavutuste ning puudujääkide kohta; korrapärased aruanded peavad sisaldama sellega seotud selgeid võrdlusaluseid;
27. toob esile parlamentaarse diplomaatia olulise osa võitluses kliimamuutuste vastu; võtab endale kohustuse kasutada paremini ära oma rahvusvahelist rolli ja liikmelisust rahvusvahelistes parlamentidevahelistes võrgustikes ning olla aktiivsem oma kliimaalases tegevuses nii delegatsioonide töös kui ka delegatsioonide visiitidel, eelkõige keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ning väliskomisjoni puhul, ning Euroopa ja rahvusvahelistel parlamentidevahelistel kohtumistel, samuti dialoogiplatvormide raames liikmesriikide parlamentide ning kohalike/valitsusväliste osalejate ja kodanikuühiskonnaga, tagades igal ajal soolise mõõtmise arvesse võtmise;
28. kutsub üles suurendama Euroopa välisteenistusele ja komisjonile määratud personali ja rahalisi vahendeid, et see kajastaks paremini tugevat pühendumist kliimadiplomaatialle ja aktiivsemat kliimadiplomaatiaalast tegevust; kutsub Euroopa välisteenistust üles lisama kolmandate riikide vastavate delegatsioonide ja rahvusvaheliste või piirkondlike organisatsioonidega kohtuvate ELi delegatsioonide kavadesse ka kliimadiplomaatia ning kooskõlastama kliimadiplomaatiaalast tegevust ja omistama sellele strateegilist tähtsust igas liikmesriikide esindajatest koosnevas ELi delegatsioonis kolmandates riikides; kutsub seetõttu üles seadma kliimamuutused kolmandates riikides asuvates peamistes ELi delegatsioonides põhiküsimuseks ning suurendama ELi delegatsioonides kliimaekspertide osakaalu, luues mitmete tööülesannetega ametikohti;
29. rõhutab, et kliimaga seotud kulutused ELi eelarves võivad luua suurt lisaväärtust ning neid tuleks märkimisväärselt suurendada, nii et need vastaksid kliimameetmete üha suuremale tähtsusele ja kiireloomulisusele ning vajadusele võtta edasisi kliimadiplomaatia meetmeid; nõuab seepärast tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid suurendaksid järgmises mitmeaastases finantsraamistikus kliimadiplomaatiaga seotud kulutusi ning kiidaksid heaks vähemalt 30 % eraldamise kliimameetmetele, nagu nõudis Euroopa Parlament oma 14. märtsi 2018. aasta resolutsioonis järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ja 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku suhtes võetava parlamendi seisukoha ettevalmistamise kohta¹, ning viiksid ELi eelarve tervikuna vastavusse Pariisi kokkuleppe ja kestliku arengu eesmärkidega, tagamaks, et eelarvekulutused ei ole kliima-alaste jõupingutustega vastuolus; märgib sellega seoses, et tundlikud sektorid (nt põllumajandus, tööstus, energia ja transport) peavad nullsüsinikdioksiidiheitega majandusele üleminekuks rohkem pingutama; nõuab muude ELi vahendite tõhusamat kasutamist, et tagada ELi meetmete ja algatuste ressursitõhusus, optimeeritud tulemused ning suurem mõju;
30. nõuab, et komisjon ja liikmesriigid laiendaksid partnerriikidega sõlmitud kahepoolsete

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0075.

kokkulepete raames koostööd keskkonna valdkonnas, et soodustada kestliku arengu poliitikat, mis tugineb energiatõhususele ja taastuvenergiALE;

31. kutsub komisjoni üles oma peatselt avaldatavates teatistes ELi energia- ja kliimapoliitika tuleviku kohta ning kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist käsitleva ELi pikaajalise strateegia kohta täielikult kajastama üleilmset mõõdet, sealhulgas ELi kliimadiplomaatia eesmärke; samuti palub komisjonil ja Euroopa välissteenistusel arendada edasi pikaajalist visiooni, et esitada ühisteatis, milles kirjeldatakse nende nägemust ELi kliimadiplomaatiast ja pannakse paika strateegiline lähenemisviis ELi kliimadiplomaatiaalasele tegevusele käesoleva raporti vastuvõtmisele järgnevat 12 kuuks, võttes arvesse käesolevas dokumendis esitatud parlamendi käsitlust;
32. kutsub Euroopa välissteenistust ja komisjoni üles seoses kliimamuutustest tingitud ümberasumisega suurendama nende sisemist kooskõlastatust, luues kliimamuutuste ja rände uurimiseks ametitevahelise töörühma;
33. rõhutab, et naiste mõjuvõimu suurendamine ning nende täielik ja võrdne osalemine ja juhtimisoskused on kliimameetmetega seotud tegevuse jaoks elulise tähtsusega; kutsub ELi ja liikmesriike üles võtma kliimapoliitikas arvesse soolisi aspekte ja rakendama sooteadlikku lähenemisviisi, sest kliimamuutused võimendavad sageli soolist ebavõrdsust ja halvendavad naiste olukorda; toetab põlisrahvaste hulka kuuluvate naiste ja naiste õiguste kaitsjate osalemist ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames, kuna nende teadmised loodusvarade majandamisest on kliimamuutuste vastases võitluses olulised;

Kliimamuutustevastane võitlus rahvusvahelise koostöö edendajana

34. rõhutab, et EL ja liikmesriigid peavad aktiivselt osalema rahvusvahelistes organisatsioonides ja foorumites (näiteks ÜRO, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon, kestliku arengu kõrgetasemeline poliitiline foorum, ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo, Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO), Maailma Terviseorganisatsioon (WHO), NATO, Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon (ICAO), Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO), Arktika Nõukogu ning G7 ja G20) ja tegema tihedat koostööd piirkondlike organisatsioonidega (näiteks Aafrika Liit (AL), Lääne-Aafrika Riikide Majandusühendus (ECOWAS), Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon (ASEAN), Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühm (AKV riikide rühm), MERCOSUR ja Pärsia lahe koostöönõukogu (GCC)), et edendada ülemaailmseid partnerlusi ja tagada Pariisi kokkuleppe ja kestliku arengu eesmärkide rakendamine, samal ajal kaitses, tugevdades ja arendades mitmepoolseid koostöösuhteid;
35. kutsub ELi ja tema liikmesriike üles asetama kliimameetmeid kesksamale kohale G20 tippkohtumistel ja kohtumistel ning G20 liikmete kahepoolsetel kohtumistel ning tegema koostööd arengumaadega, nagu ÜRO 77 riigi rühm (G77) ja muud võrgustikud, näiteks väikeste saareriikide liit (AOSIS);
36. palub liikmesriikidel tõhustada oma osalemist Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) raames kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega; rõhutab lisaks vajadust, et Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO) võtaks kiireid ja

asjakohaseid lisameetmeid tagamaks, et rahvusvahelises laevanduses antakse kliimamuutuste vastasesse võitlusesse õiglane panus;

37. kutsub komisjoni üles lisama rahvusvahelistele kaubandus- ja investeerimislepingutele kliimamuutuste mõõde ning muutma Pariisi kokkuleppe ratifitseerimine ja rakendamine tulevaste kaubanduslepingute sõlmimise tingimuseks; kutsub komisjoni üles andma sellega seoses ja vajaduse korral põhjaliku hinnangu, kas olemasolevad lepingud on kooskõlas Pariisi kokkuleppega; kutsub komisjoni üles lihtsustama ja omavahel seostama rahalisi vahendeid ja programme, et tagada sidusus, toetada kolmandaid riike kliimamuutusega toimetulekul ja suurendada ELi kliimameetmete tõhusust; soovib töötada välja kohustusliku kliimamuutuste alusklausli ja lisada see süsteemselt Pariisi kokkuleppe ratifitseerimise ja rakendamise vastastikust kohustust käsitlevatesse rahvusvahelistesse lepingutesse, sealhulgas kaubandus- ja investeerimislepingutesse, toetades seeläbi CO₂-heite vähendamise protsessi Euroopas ja rahvusvahelisel tasandil;
38. toetab ELi püsivat ja aktiivset tegevust kõrgeid sihte seadvas koalitsioonis ja koostöös selle liikmesriikidega, et näidata nende kindlat tahet saavutada Pariisi kokkuleppe otstarbekas rakendamine, milleks tuleb 2018. aastal leppida kokku selle kindlas reeglistikus ja pidada ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 24. istungjärgul edukas Talanoa dialoog, mille eesmärk on innustada uusi riike jõupingutustega ühinema ja luua järgmise paari aasta jooksul juhtivate kliimariikide rühm, kes on võimelised suurendama oma kliimaalaseid sihte vastavalt Pariisi kokkuleppe eesmärkidele, et panna alus jagatud juhtimisele, millega ühiselt võidelda kliimaküsimuste süvalaiendamise eest erinevates välispoliitika valdkondades, sealhulgas kaubanduses, rahvusvaheliste finantseerimisasutuste reformimises ja julgeoleku alal;
39. tunnistab, kui olulised on tulemuslikud ja tõhusad kohanemismeetmed ning strateegiad ja kavad, sealhulgas ökosüsteemipõhised lahendused, et suurendada kohanemis- ja vastupanuvõimet ning vähendada haavatavust kliimamuutuste mõju suhtes Pariisi kokkuleppe taustal;
40. rõhutab arktiliste ökosüsteemide erilist haavatavust kliimamuutuste suhtes, võttes arvesse, et viimastel aastakümnetel on Arktika õhutemperatuur tõusnud globaalsest keskmisest ligikaudu kaks korda rohkem; tunnistab, et arktilist kliimat mõjutav saaste on peamiselt pärit Aasia, Põhja-Ameerika ja Euroopa heiteallikatest ning et ELi heitkoguste vähendamise meetmetel on seega oluline osa kliimamuutuste vastases võitluses Arktikas; võtab arvesse ka huvi Arktika ja selle ressursside vastu seoses antud piirkonna muutuva keskkonna ja Arktika kasvava geopoliitilise tähtsusega; on seisukohal, et elujõulised ja kestlikud arktilised ökosüsteemid, kus elavad jätkusuutlikud kogukonnad, on Euroopa ja kogu maailma poliitilise ja majandusliku stabiilsuse jaoks strateegilise tähtsusega; peab vajalikuks viimaks kehtestada ELi ametlik staatus Arktika Nõukogu vaatlejana;
41. võttes arvesse, et EL ja teised jõukad riigid on ajalooliselt peamised globaalse soojenemise põhjustajad, tõstab esile neil lasuvat kohustust näidata üles suuremat solidaarsust haavatavate riikide suhtes, kelleks on peamiselt maailma lõunapoolsed ja saareriigid, mida kliimamuutused kõige enam mõjutavad, ning tagada kestav toetus nende vastupanuvõime suurendamiseks, aidata kaasa suurõnnetuste ohu vähendamisele,

sealhulgas looduskaitse ja kliima reguleerimisel olulist rolli täitvate ökosüsteemide taastamise kaudu, aidata neil taastuda kliimamuutuste põhjustatud kahjustustest ning parandada kohanemismeetmeid ja vastupanuvõimet piisava rahalise toetusega ja suutlikkuse suurendamise abil, eelkõige riiklikult kindlaksmääratud panuste partnerluste kaudu; märgib, et haavatavad riigid on olulised partnerid rahvusvahelisel tasandil ulatuslike kliimameetmete läbisurumisel, kuna kliimamuutused põhjustavad neile eksistentsiaalset ohtu;

42. nõuab, et EL ja liikmesriigid toetaksid vähem jõukate riikide jõupingutusi vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja suurendada juurdepääsu taskukohasele taastuvale energiale, samuti programmide kaudu, mis toetavad juurdepääsu teadusele, tehnoloogiale ja innovatsioonile kooskõlas kestliku arengu 17. eesmärgiga, ning suurendades nende teadlikkust keskkonna ja kodanike jälgimiseks ja kaitsmiseks mõeldud olemasolevatest tehnoloogiast, näiteks kosmoseprogrammi lipulaevast Copernicus ja selle kliimamuutuste teenusest; rõhutab Euroopa välisinvesteeringute kavas välja pakutud vahendeid kliimasõbralike investeeringute stimuleerimisel ja kestliku arengu toetamisel; rõhutab, et on oluline tagada, et humanitaarabiasutused kavandaksid oma tegevust pikaajalises perspektiivis, võttes aluseks põhjalikud teadmised kliimamõjust haavatavatele piirkondadele; kutsub komisjoni üles töötama välja tervikliku strateegia, et edendada ELi tiptaset roheline tehnoloogia alal ülemaailmsel tasandil;
43. rõhutab vajadust ühtlustada ELi poliitikat, et reageerida asjakohaselt erinevatele olukordadele, nagu vee- ja toidunappus, mida tulevikus esineb tõenäoliselt üha sagedamini; tuletab meelde, et sellised põhitõitumises esinevad puudused tekitavad tõsisid pikaajalisi julgeolekuprobleeme, mis võivad ohustada ka teisi ELi arengupoliitika saavutusi;
44. kutsub ELi üles andma kõige vaesematele riikidele esmajärjekorras abi toetuste ja tehnosiirde vormis, et viia ellu energiasüsteemi ümberkujundamine;
45. soovib süvendada ELi strateegilist koostööd nii riiklikul kui ka mitteriiklikul tasandil süsinikdioksiidiheitevaba arengu alase dialoogi ja partnerluse kaudu tärkava turumajandusega riikidega ja muude riikidega, kelle mõju globaalsele soojenemisele on suur, kuid kes on ka ülemaailmsetes kliimameetmetes otsustava tähtsusega; märgib sellega seoses, et kliima võib olla sissejuhatav teema diplomaatiliste suhete alustamisel partneritega, kellega muud arutlusteemad on äärmiselt vaieldavad, pakkudes seeläbi võimalust tugevdada stabiilsust ja rahu; nõuab, et EL jagaks oma partneritega poliitikaalaseid kogemusi ja omandatud teadmisi, et kiirendada Pariisi kokkuleppe rakendamist; kutsub ELi üles looma spetsiaalseid paneele kliimakaitse- ja kestlikkusmeetmete üle arutlemiseks ning algatama majanduse ja tehnoloogia alaseid dialooge ülemineku- ja vastupanuvõimet suurendavate lahenduste vallas, sealhulgas ministrite kõrgetasemeliste kohtumiste ajal; nõuab, et EL looks ja toetaks partnerlusi ühist huvi pakkuvates valdkondades, sealhulgas platvorm „2050 Pathways“, jätkusuutlik finantsreform, keskkonnasäästlik transport, CO₂-turg ja muud CO₂-heite maksustamise vahendid, mille eesmärk on piirata ülemaailmset heidet ja samal ajal luua võrdsed tingimused kõigi majandussektorite jaoks;
46. kutsub ELi üles olema esirinnas rahvusvaheliste ja piirkondlike CO₂-turgude alaste partnerluste väljaarendamisel, nagu on sätestatud Pariisi kokkuleppe artiklis 6, ning

kasutama oma eksperditeadmisi ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) loomise, kohandamise ja rakendamise alal ja oma kogemusi, mis on saadud ELi HKS-i ühendamisel Šveitsi CO₂-turuga; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama CO₂-heite maksustamise mehhanismide arendamist kolmandates riikides ja piirkondades ning soodustama rahvusvahelist koostööd eesmärgiga muuta need mehhanismid keskpikas perspektiivis suures osas ühilduvaks ja luua pikas perspektiivis rahvusvahelise CO₂-turu; rõhutab sellega seoses viimastel aastatel aset leidnud ELi ja Hiina vahelist edukat koostööd, mis võimaldas detsembris 2017 käivitada Hiinas üleriigilise heitkogustega kauplemise süsteemi; loodab näha käimasoleva töö tulemusi, mis on tulevikus süsteemi hea toimimise seisukohast võtmetähtsusega; nõuab tungivalt, et EL toetaks jätkuvalt Hiina püüdlusi süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise alal ja tugevdaks edasist koostööd, et saavutada üleilmselt võrdsed võimalused;

47. nõuab, et EL edendaks aktiivselt rahvusvahelisel tasandil kasvuhoonegaaside heite ennetamise poliitikat, sealhulgas kehtestades heitkoguste piirmäärad ja kohe rakendatavad meetmed heite vähendamiseks rahvusvahelises merendus- ja lennundussektoris;
48. on veendunud, et vajalik on edasine töö piiril kohaldatava süsinikdioksiidi maksu väljatöötamisel, selleks et hoogustada kõigi riikide edasisi jõupingutusi Pariisi kokkuleppe sätestatud eesmärkide saavutamiseks;
49. soovib ELil edendada koos ÜROga suuremat koostööd maailma tasandil, et tegeleda liivatormide probleemiga, mis suurendab eeskätt Lähis-Idas juba olemasolevaid pingeid ja tekitab uusi; juhib tähelepanu, et lisaks tõsiste terviseprobleemide põhjustamisele toovad need tormid kaasa ka juba praegu piiratud veevarude edasise vähenemise Lähis-Ida piirkonnas; innustab sellega seoses ELi tegema koostööd ÜROga, et parandada seire- ja hoiatussüsteeme;
50. ergutab Euroopa välisteenistust, komisjoni ja liikmesriike keskenduma ELi laiemas naabruses asuvate fossiilkütust eksportivate riikidega peetavates energiateemalistes strateegilistes dialoogides vähese CO₂-heitega energia alasele koostööle ja süsinikdioksiidiheitevaba majandusarengu mudelitele, et edendada rahu ning suurendada inimeste julgeolekut ja heaolu nii Euroopas kui ka ülejäänud maailmas;
51. kutsub Euroopa välisteenistust, komisjoni ja liikmesriike üles kooskõlastama oma rahvusvahelised poliitikadioloogid ja partnerriikidega tehtava koostöö täiel määral Pariisi kokkuleppe eesmärkidega ja ELi sihiga olla taastuenergia vallas maailmas juhtival kohal;

ELi strateegilised partnerid

52. peab tähtsaks, et EL jätkaks jõupingutusi, et kaasata USA uuesti mitmepoolsesse kliimateemalisse koostöösse, ja nõuaks tungivalt, et USA järgiks Pariisi kokkulepet, ohustamata selle kaugemaid eesmärke; on seisukohal, et parlamentaarne dialoog ja koostöö kohalike asutustega on peamised vahendid selle eesmärgi saavutamiseks;
53. juhib tähelepanu sellele, et Brexiti läbirääkimistes ja edaspidistes suhetes Ühendkuningriigiga peab kajastuma vajadus jätkata kliimadiplomaatia alast koostööd;

54. märgib, et piirkondadel ja linnadel on kestlikus arengus üha olulisem osa, kuna nad on kliimamuutustega vahetult seotud, nende areng mõjutab otseselt kliimat ja nad osalevad aina aktiivsemalt kliimamuutuste leevendamises ja nendega kohanemises – vahel ka seoses nende valitsuste vasturääkivate poliitikameetmetega; kordab, et linnad ja piirkonnad on olulised osalejad, sest nad võtavad kasutusele uuendusi ja rakendavad keskkonnakaitsemeetmeid, kasutavad keskkonnahoidlikke tehnoloogiaid, investeerivad oskustesse ja koolitusse ning suurendavad konkurentsivõimet puhaste tehnoloogiate väljatöötamise kaudu kohalikul tasandil; nõuab seetõttu, et EL tihendaks veelgi suhteid kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ning põlisrahvastega kolmandates riikides ning ülemeremaades ja -territooriumidel (ÜMT), et süvendada temaatilist ja sektoripõhist koostööd linnade ja piirkondade vahel nii ELis kui ka väljaspool seda, töötada välja kohanemise ja vastupanuvõime alaseid algatusi ning tõhustada kestliku arengu mudeleid ja heitkoguste vähendamise kavasid keskse tähtsusega sektorites, nagu energeetika, tööstus, tehnoloogia, põllumajandus ja transport nii linna- kui ka maapiirkondades, tehes seda näiteks mestimisprogrammide ja rahvusvahelise linnaarenduse koostöö programmi kaudu, toetades platvorme nagu linnapeade pakt ning pannes aluse uutele parimate tavade vahetamise foorumitele; kutsub ELi ja liikmesriike üles toetama piirkondlike ja kohalike osalejate jõupingutusi arendada välja piirkondlikud ja kohalikud kindlaksmääratud panused (sarnaselt riiklikult kindlaksmääratud panustele), kus asjaomase protsessi abil on võimalik kliimaeesmärke suurendada; juhib tähelepanu rollile, mida ELi delegatsioonid kolmandates riikides võivad selles osas täita;
55. märgib lisaks, et paljudes maailma paikades märgatav suurenev linnastumine süvendab olemasolevaid kliimamuutustest tingitud probleeme, sest see põhjustab suuremat nõudlust selliste ressursside nagu energia, maa ja vesi järele, ning teravdab veelgi paljudes ELis ja sellest väljaspool asuvates linnastutes esinevaid keskkonnaprobleeme, nagu õhusaaste ning jäätmete hulga suurenemine; märgib, et kliimamuutuste kaugeleulatuvad tagajärjed, nagu äärmuslikud ilmastikunähtused, põuad ja mulla degradatsioon, ilmnevad sagedasti eelkõige maapiirkondades; on veendunud, et kohalikele ja piirkondlikele ametiasutustele tuleb nende probleemide lahendamisel osutada erilist tähelepanu ja pakkuda tuge, et tõhustada vastupanuvõimet ja aidata neil võtta leevendusmeetmeid, arendades välja uued energiavarustuse vormid ja transpordikontseptsioonid;
56. rõhutab, kui oluline on liikmesriikide ja partnerriikide vaheline piiriülene koostöö, eelkõige piiriülese keskkonnamõju hindamisel kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliste eeskirjade ja konventsioonidega, eriti ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) veekonventsiooni, Århusi konventsiooni ja Espoo konventsiooniga;
57. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kui kliimameetmete välja töötajad tugevdaksid sidemeid kodanikuühiskonnaga kogu maailmas ja toetaksid kodanikuühiskonda tõhusamalt ning looksid liite ja sünergiat teadusringkondade, vabaühenduste, kohalike kogukondade ja mittetraditsiooniliste osalejatega, et paremini ühtlustada eri osalejate eesmärke, ideid ja meetodeid, andes panuse kooskõlastatud lähenemisviisi kliimameetmetele; julgustab ELi ja selle liikmesriike kaasama erasektorit, edendama koostööd selles vallas, kuidas kasutada ära süsinikdioksiidiheitevabale majandusele ülemineku võimalusi, töötama välja kliimatehnoloogia ekspordistrateegiaid kogu maailma riikide jaoks ja soodustama tehnosiiret kolmandatesse riikidesse ja sealset suutlikkuse suurendamist, mis hoogustab taastuvate energiaallikate kasutamist;

58. rõhutab teadusuuringute olulist rolli kliimapoliitiliste otsuste langetamisel; märgib, et piiriülene teadusvahetus on rahvusvahelise koostöö üks põhikomponente; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid toetaksid jätkuvalt kliimaohutude hindamisega tegelevaid teadusorganisatsioone, mille eesmärk on hinnata kliimamuutuste mõju ja mis pakuvad poliitilistele organitele võimalikke kohanemismeetmeid; nõuab tungivalt, et EL kasutaks oma teadustegevuse alast suutlikkust, et anda panus üleilmsetesse kliimameetmetesse;

o

o o

59. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjonile, Euroopa välisteenistusele ning teavitamise eesmärgil ÜRO Peaassambleele ja ÜRO peasekretärile.

SELETUSKIRI

Kliimadiplomaatia ELi välisasjade strateegilise prioriteedina

Aasta 2015, mil sõlmiti üldine kliimakokkulepe Pariisis ja võeti vastu kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, mille keskmeks on kestliku arengu eesmärgid, oli suureks edusammuks ülemaailmses liikumises säästvama ja vähese CO₂-heitega ühiskonna suunas. Mõlemat saavutust võib pidada näiteks edukast mitmepoolsusest. Pariisi kokkulepe sai eelkõige võimalikuks tänu ELi ja toonase eesistujariigi Prantsusmaa ühistele diplomaatilistele jõupingutustele. Nüüd seisab ees katsumus lepingut tegelikkuses rakendada ja panna eelseisvatel ÜRO kliimakonverentsidel paika selleks vajalikud reeglid ja tavad, hoides alal rahvusvaheliste osalejate võetud kohustust kliimameetmeid võtta.

See näitab, kui oluline on lisada välisasjadega tegelevate asutuste ja osalejate tegevuskavadesse kliimaküsimused. Kliimamuutuste tõsised mõjud on tuntavad kogu maailmas ning peavad seepärast olema rahvusvahelistes diplomaatilistes suhetes strateegiliseks prioriteediks. Olukorras, kus kliimaga seotud arengud mõjutavad geopoliitilist stabiilsust ning toidu- ja veevarusid – seeläbi ka nende mõjude tõttu kannatavate elanikkonna piirkondlikku turvalisust – ja rändevoogusid, tuleb välisdiplomaatias selle probleemiga tegeleda kõikidel tasanditel ja kõigis valdkondades.

Seepärast koostasid väliskomisjon ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon selleteemalise ühisraporti ja esitavad oma soovitusel ELi tulevase kliimadiplomaatiaalase tegevuse kohta. See raport on aluseks edasisele parlamendikomisjonide, eriti väliskomisjoni ja keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni osalemisele kliimadiplomaatias ja kehtestab Euroopa Parlamendi positsiooni ühe välispoliitilise osalejana selles valdkonnas.

Et aidata kaasa ELi rahvusvahelise rolli väljakujundamisele kliimadiplomaatias, tuuakse selles raportis kooskõlas üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias sätestatud välispoliitilise lähenemisviisiga süstemaatiliselt välja vajalikud struktuurid ning strateegilised partnerid ja teemakäsitlused ELi kliimadiplomaatias, toetades seeläbi tervikliku ELi strateegia väljatöötamist tulevikuks.

Vajadus ELi juhirolli järele. ELi kliimadiplomaatia tegevuskava väljatöötamine

Seistes silmitsi pakilisema vajadusega kliimameetmete ja Pariisi kokkuleppe jõulise ülemaailmse rakendamise järele, peab EL oma kliimadiplomaatia alaseid jõupingutusi suurendama. Jätkuvalt tuleb olla pidevaks kliimameetmete eestvedajaks ja rõhutada tahet täita võetud poliitilisi kohustusi. Praegustes oludes on ELi tugev juhiroll kliimameetmete alal olulisem kui kunagi varem. Selges tegevuskavas peaks olema paika pandud, kuidas hoogustada koostööd uute ja vanade partneritega, toimugu see rahvusvaheliste foorumite raames või riiklike valitsuste või valitsusväliste osalejatega.

Juhtivat rolli välispoliitikas peab täiendama tugev liidusisene kliimapolitiika. Et areneda usaldusväärseks osalejaks, peab Euroopa Liit rakendama Pariisi kokkulepet järjepideval viisil ning selge järelevalvemehhanismiga. Kuigi vastu on võetud ELi peamised kliimaalased õigusaktid järgmiseks aastakümneks, on vaja lisameetmeid. Euroopa Liit peaks korralikult valmistuma 2018. aasta Talanoa dialoogiks ja Poolas Katowices toimuvaks kliimakonverentsiks (COP24), töötades muu hulgas välja konkreetset ettepanekud, kuidas oma kliimaalaseid jõupingutusi suurendada. EL ja eelkõige selle liikmesriigid peavad olema valmis

suurendama praegu kehtivat ELi riiklikult kindlaksmääratud panust 2030. aastaks ja kasutama iga viie aasta järel ülemaailmse kokkuvõtte võimalust, et vaadata läbi oma kliimaalased õigusaktid ja meetmed. Praegu käsitletav ettepanek jätkusuutliku rahastamise kohta, arutelu kahjulike fossiilkütuste toetuste järk-järgulise kaotamise üle ja järgmise ELi mitmeaastase finantsraamistiku koostamine peaksid pakkuma veel võimalusi ELi tasandil kliimakoostuste võtmiseks.

Euroopa Liit peaks näitama, et Pariisi kokkuleppes tulenevaid kohustusi täidetakse viivitamata. Seepärast peaks komisjon konsulteerima Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega, et koostada ELi vähese heite sajandi keskpaigani ulatuva pikaajalise läbivaadatud strateegia projekt, milles võetakse arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) avaldatava eriaruande tulemusi.

Ühine jõupingutus. ELi kliimadiplomaatia struktuuride parandamine

Seoses ülemaailmsete kliimameetmete suureneva keerukuse ja väljakutsetega tuleb ELi kliimadiplomaatiat muuta professionaalsemaks, tugevamaks, ühtsemaks ja koordineeritumaks. Arvestades ELi keerukat mitmetasandilist valitsussüsteemi, peaksid ELi kliimadiplomaatia ja kliimameetmete väljatöötamise ja edendamise protsessi olema kaasatud kõik ELi institutsioonid ja liikmesriigid.

Kuigi komisjon ja Euroopa välisteenistus on viimaste aastate jooksul olnud ELi kliimadiplomaatia peamised osalejad, peaks nende koordineeriv roll olema tulevikus veelgi tugevam. ELi kliimadiplomaatia edendamises saab kasutada enne Pariisi kliimatippkohtumist diplomaatilise võimekuse suurendamisel ja koordineerimisel saadud kogemust ning arendada seda edasi strateegilisema lähenemisviisi loomiseks.

See tähendab, et lisaks kliima muutumisele üha olulisemaks osaks välisasjadest peavad teised ELi poliitikavaldkonnad, millel on välispoliitiline mõõde, nagu kaubandus ja investimispoliitika ning arenguabi, olema kooskõlas Pariisi kokkuleppe ja kestliku arengu eesmärkidega. Lisaks ühtsele poliitikale peaks strateegilisem lähenemisviis kliimadiplomaatiale tähendama ka meetmete ühtsust. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja peaks koos komisjoniga koordineerima ELi ühist jõupingutust luua ELi kliimadiplomaatia strateegia, määratledes prioriteedid, peamised osalejad ja meetmete rakendamiseks kasutatavad peamised üritused, näiteks konverentsid, ministrite kõrgetasemelised kohtumised või mitteametlikud üritused.

Sihipärase kliimadiplomaatia rakendamiseks peaksid komisjon ja Euroopa välisteenistus olema varustatud vajalike rahaliste vahendite ja personaliga. Komisjoni kliimameetmete peadirektoraadi ja Euroopa välisteenistuse suutlikkuses esinevate puudujääkidega tuleks tegeleda ning need tuleks kõrvaldada. Mõlema struktuuriüksuse meeskonnad peaksid jätkama omavahelist tihedat koostööd, et tagada, et EL saaks rahvusvahelistel foorumitel esineda ühehäälselt.

Samas tuleks Euroopa välisteenistuse delegatsioonidesse määrata rohkem kliimaküsimustega tegelevaid töötajaid ja luua rohkem mitmete tööülesannetega ametikohti, mille vastutusalasse kuuluks ka kliima, et tagada, et välisteenistus saaks oma delegatsioonide kaudu kolmandates riikides täita koordineerivat rolli seoses liikmesriikide esindustega. Samuti peaksid delegatsioonid eraldama piisava osa oma eelarvest kliimaalaseks tegevuseks, näiteks konverentsid, uuringud ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad. ELi tasandi jõupingutusi peaks toetama liikmesriikide ministriumite vastava ala ametnike tegevuse korrapärane ja usalduslik koordineerimine.

Euroopa Parlament diplomaatilise kliimakaitse toetajana

Euroopa Parlament peaks aktiivsemalt osalema ELi kliimadiplomaatias ja panustama nii poliitiliste ideede kui ka suutlikkusega. Parlament peaks korrapäraselt koostama soovitusi ELi kliimadiplomaatia strateegiliste prioriteetide kohta, mida nõukogu, Euroopa välisteenistus ja komisjon peavad ELi strateegiat välja töötades arvesse võtma.

Lisaks sellele on parlament ka ise välispoliitikas osaleja kolmandate riikidega suhtlemiseks mõeldud ametlike delegatsioonide kaudu ja parlamentaarsete assambleede kaudu. Komisjonide lähetused ja sellised formaadid nagu parlamentidevahelised koosolekud pakuvad samuti suhtluseks paljulubavat platvormi.

Seda suutlikkust tuleks kasutada tõhusamalt ja struktureeritult. Asjaomaste komisjonide lähetustel võiks mõttevahetuse lahutamatu osana käsitleda ka Pariisi kokkuleppe rakendamise ja kestliku arengu eesmärkide täitmisega seotud küsimusi. Näiteks võiks esitleda ELi praegust plaani oma riiklikult kindlaksmääratud panuse täitmiseks, mis käivitaks arutelu kolmandate riikide riiklikult kindlaksmääratud panuse rakendamise kohta. Samuti võiks käsitleda ELi võetud rahalisi kohustusi või projektidesse panustamist vastavates riikides. Sel moel oleks võimalik laiendada ELi välissuhtlust, järgides ELi kliimadiplomaatia strateegiat ja vältides seeläbi ebakõlasid ELi sõnumi edastamises. Parlamendi lähetustel kogutud teave tuleks aruandlussüsteemi kaudu struktureerida ja siduda partnerriikidega peetava pideva dialoogiga.

ELi strateegilised kliimadiplomaatiapartnerid

Euroopa Liit on oma mitmetasandilise struktuuri ja institutsioonide tõttu ainulaadne välispoliitikas osaleja, mis teeb sellest loomuliku erinevate tasandite osalejatega suhtleja. Ühelt poolt käimasolevate partnerlustega jätkates ja neid tugevdades peaks EL teiselt poolt püüdlema uute partnerluste ja liitude loomise poole kogu maailmas. Kaugeleulatuvaid eesmärke tuleks võimaluse korral suurendada, kuid seda lähenemisviisi tuleks kohandada vastavalt partnerite suutlikkusele.

Kuna Pariisi kokkuleppe rakendamine ja kestliku arengu eesmärkide täitmine ei nõua ainult poliitilisi jõupingutusi, vaid puudutab suurel määral ka teisi sidusrühmi, peavad ELi strateegiliste partnerite hulka kuuluma ka kodanikuühiskonna organisatsioonid, teadusringkonnad ja erasektor. See on eriti ilmne kohalikul ja piirkondlikul tasandil, kus kliimameetmete praktiline rakendamine toimub.

Kliimaküsimustes diplomaatilise sidemete loomine võib olla sobiv võimalus alustada suhtlust partneritega, kellega suheldes on kõik teised päevakorrapunktid väga vastuolulised. Seepärast peaksid ELi strateegilised partnerid hõlmama ka riike, mille puhul kliimadiplomaatia võib luua võimaluse tihedamaks koostööks ja usalduse loomiseks, tugevdades mitmepoolsust või võttes selle koguni uuesti kasutusele rahvusvahelist koostööd toetava raamistikuna.

Euroopa Liit peaks olema jätkuvalt aktiivne osaleja ja tegevuskava suunaja rahvusvahelistes organisatsioonides. Raamistikke, nagu G7 ja G20, tuleks üha enam kasutada, et panna paika ühised kohustused kliimavaldkonnas ja töötada välja rahvusvahelised juhtpõhimõtted. Euroopa Liit peaks taaslustama ja looma selliseid kliimakaitseliite nagu kõrgeid sihte seadev koalitsioon ning algatama ühisavaldusi konkreetsete kliimaalaste lubaduste ja meetmete kohta. Sellega seoses tuleks tugevdada koostööd AKV riikide rühma, ALi, ECOWASi, ASEANi ja MERCOSURiga. Kahepoolsed suhted tärkava turumajandusega riikidega, arenguriikidega ja haavatavate riikidega peavad samuti olema sihipärase ELi kliimadiplomaatia prioriteediks.

ELi kliimadiplomaatia tegevuskava strateegilised prioriteedid

ELi kliimadiplomaatias peaksid olema määratletud temaatilised prioriteedid, mille alane koostöö ja diplomaatilised jõupingutused on eriti suure tähtsusega või paljulubavad ning milles ELil on vajalik oskusteave ja asjatundlikkus.

Kliimamuutustel on tõsised tagajärjed loodusele ja inimeste elukeskkonnale, kuid need ähvardavad üha enam ka rahu ja stabiilsust, mitmekordistades ohtusid ja võimendades käimasolevaid konflikte. ELi kliimadiplomaatiaalased jõupingutused peaksid olema suunatud kliimamuutuste ja rände vahelisele põhjuslikule seosele, mis ohustab üha enam julgeolekut ja stabiilsust nii Euroopa Liidus kui ka väljaspool seda. ELi kliimadiplomaatia tegevuskava tuleviku seisukohast peavad ennetavad meetmed ja parem riskihindamine olema ELi institutsioonide ja liikmesriikide ühiste jõupingutuste lahutamatu osa. See aitab kaasa ELi ja liikmesriikide välispoliitika konfliktienetusraamistike toimimisele.

Lisaks julgeolekumõõtmele võiksid võimalikud prioriteedid olla ka kliimavaldkonna partnerlused, näiteks CO₂-heite maksustamine, kliimamuutustega seotud rahastamine, fossiilkütuste toetuste järkjärguline kaotamine ja puhas tehnoloogia. Euroopa Liidul on lisaks teadmistele oma CO₂-turu loomisest, kohandamisest ja selle haldamisest kogemused ka Šveitsi heitkogustega kauplemise süsteemi ELi süsteemiga sidumise lepingu sõlmimisest ning teistest rahvusvahelistest koostööprojektidest. See kõik loob ELi jaoks väga head tingimused selleks, et teistele eeskujuks olles edendada CO₂-heite maksustamise mehhanismidega seotud kolmandate riikide jõupingutusi ning jätkata CO₂-turgude rahvusvahelist koordineerimist eesmärgiga viia need keskpikas perspektiivis paremini vastavusse ja luua pikas perspektiivis rahvusvaheline CO₂-turg.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	20.6.2018						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">90</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">19</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> </table>	+:	90	–:	19	0:	2
+:	90						
–:	19						
0:	2						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	<p>Michèle Alliot-Marie, Francisco Assis, Margrete Auken, Petras Auštrevičius, Amjad Bashir, Bas Belder, Ivo Belet, Goffredo Maria Bettini, Simona Bonafè, Mario Borghezio, Biljana Borzan, Victor Boştinaru, Paul Brannen, Elmar Brok, Klaus Buchner, Soledad Cabezón Ruiz, James Carver, Fabio Massimo Castaldo, Aymeric Chauprade, Nessa Childers, Birgit Collin-Langen, Javier Couso Permy, Miriam Dalli, Arnaud Danjean, Stefan Eck, Bas Eickhout, Georgios Epitideios, José Inácio Faria, Knut Fleckenstein, Anna Elżbieta Fotyga, Eugen Freund, Michael Gahler, Francisc Gambús, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Jens Gieseke, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, Jytte Guteland, György Hölvényi, Anneli Jäätteenmäki, Jean-François Jalkh, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Wajid Khan, Urszula Krupa, Eduard Kukan, Giovanni La Via, Jo Leinen, Peter Liese, Arne Lietz, Barbara Lochbihler, Sabine Lösing, Lukas Mandl, Ramona Nicole Mănescu, Valentinas Mazuronis, David McAllister, Joëlle Mélin, Susanne Melior, Tamás Meszerics, Miroslav Mikolášik, Francisco José Millán Mon, Clare Moody, Pier Antonio Panzeri, Massimo Paolucci, Ioan Mircea Paşcu, Piernicola Pedicini, Alojz Peterle, Bolesław G. Piecha, Pavel Poc, Cristian Dan Preda, John Procter, Michel Reimon, Frédérique Ries, Sofia Sakorafa, Annie Schreijer-Pierik, Alyn Smith, Jordi Solé, Dobromir Sośnierz, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica, Charles Tannock, Ivica Tolić, Estefanía Torres Martínez, Nils Torvalds, Miguel Urbán Crespo, Ivo Vajgl, Elena Valenciano, Hilde Vautmans, Anders Primdahl Vistisen, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli</p>						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	<p>Asim Ademov, Andrea Bocskor, Reinhard Bütikofer, Jakop Dalunde, Eleonora Forenza, Ana Gomes, Rupert Matthews, Urmaz Paet, Tokia Saïfi, Christel Schaldemose, Igor Šoltés, Bart Staes, Mirja Vehkaperä, Željana Zovko</p>						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	<p>Isabella De Monte, Emilian Pavel, Monika Smolková, Josef Weidenholzer</p>						

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

90	+
ALDE	Petras Auštrevičius, Gerben-Jan Gerbrandy, Anneli Jäätteenmäki, Valentinas Mazuronis, Urmas Paet, Frédérique Ries, Nils Torvalds, Ivo Vajgl, Hilde Vautmans, Mirja Vehkaperä
EFDD	Fabio Massimo Castaldo, Aymeric Chauprade, Piernicola Pedicini
GUE/NGL	Javier Couso Permuy, Stefan Eck, Eleonora Forenza, Sabine Lösing, Sofia Sakorafa, Estefanía Torres Martínez, Miguel Urbán Crespo
PPE	Asim Ademov, Michèle Alliot-Marie, Ivo Belet, Elmar Brok, Birgit Collin-Langen, Arnaud Danjean, José Inácio Faria, Michael Gahler, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Jens Gieseke Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Eduard Kukan, Giovanni La Via, Peter Liese, Lukas Mandl, David McAllister, Miroslav Mikolášik, Francisco José Millán Mon, Ramona Nicole Mănescu, Alojz Peterle, Tokia Saïfi, Annie Schreijer-Pierik, Ivica Tolić, Željana Zovko, Dubravka Šuica
S&D	Francisco Assis, Goffredo Maria Bettini, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Victor Boştinaru, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Miriam Dalli, Isabella De Monte, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Ana Gomes, Jytte Guteland, Wajid Khan, Jo Leinen, Arne Lietz, Susanne Melior, Clare Moody, Pier Antonio Panzeri, Massimo Paolucci, Emilian Pavel, Ioan Mircea Paşcu, Pavel Poc, Christel Schaldemose, Monika Smolková, Elena Valenciano, Josef Weidenholzer, Damiano Zoffoli
VERTS/ALE	Margrete Auken, Klaus Buchner, Reinhard Bütikofer, Jakop Dalunde, Bas Eickhout, Barbara Lochbihler, Tamás Meszerics, Michel Reimon, Alyn Smith, Jordi Solé, Bart Staes, Igor Šoltes

19	-
ECR	Amjad Bashir, Bas Belder, Anna Elżbieta Fotyga, Urszula Krupa, Rupert Matthews, Bolesław G. Piecha, John Procter, Charles Tannock, Anders Primdahl Vistisen, Jadwiga Wiśniewska
ENF	Mario Borghezio, Sylvie Goddyn, Jean-François Jalkh, Joëlle Mélin
NI	James Carver, Georgios Epitideios, Dobromir Sośnierz
PPE	Cristian Dan Preda, Jaromír Štětina

2	0
PPE	Andrea Bocskor, György Hölvényi

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu